

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi streindtate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tarif şi învaloid
Manuscrisurile nu se înapoiază TELEFON Nr. 226.

Note pe marginea unui articol din „Revista Teologică“

Sedisvacanţa metropoliei ortodoxe române ar fi menită să dea prilej a examina calităţile sufleteşti şi intelectuale, cărările drepte sau rătăcite ale presumpţivilor candidaţi la această înaltă demnitate bisericească — naţională. Dar împrejurările extraordinare ale traiului nostru de azi restrâng libertatea cuvântului în felurile obezi şi ţarmuresc libertatea tiparului în mare măsură. Deaceia o discuţiune liberă şi amănunţită, în cursul acestei îndelungate sedisvacanţe, nu a fost şi nu va fi cu putinţă. Câteva generalităţi dacă s'au putut strecura în 2—3 articole de ziar, sau în vre-o revistă de specialitate, — aceasta se poate atribui în deosebi destoiniciei autorilor, cari au fost în stare să atingă în mod cu totul obiectiv şi principiar unele probleme, cari stau în legătură directă sau indirectă cu această sedisvacanţă.

Sub titlul „Recrutarea clerului nostru înalt“ a publicat în „Revista Teologică“ (nr. 7—8 din a. c.) un „iubitor de biserică“ câteva reflexii de actualitate, arătând, că dacă nu se găsec între membrii clerului nostru înalt astfel de candidaţi, a căror vrednicie să fie mai presus de orice îndoială şi deci să se impună tuturor factorilor prin forţa covârşitoare a superiorităţii sale, cauza este a se căuta mai ales în abandonarea tacită, dar consecventă a tradiţiilor de lumină şi cultură, încetăţenite la cârma bisericii în cursul păstării metropolitului Şaguna. Despre timpul acestui înţelept îndrumător şi mare ierarh al bisericii române constată autorul cu dreptate, că „oamenii pe cari şi i-a ales sfetnic şi cei cărora le încredinţa rezolvirea afacerilor bisericeşti, au fost fără îndoială *aperiori*, sub raportul mentalităţii, multora din figurile spălăcite şi rudimentare, pe cari le întâlnim pe la curţile episcopiceşti şi prin birourile consistoriilor noastre de astăzi. În punctul acesta, al calibrului şi mentalităţii oamenilor, în loc să înaintăm, pare că am *regresat pe întreaga linie*. După apunerea generaţiei Şaguniane vieţua noastră bisericească a început să piardă

mereu din coloare şi avânt. În locul preocupărilor înalte bisericeşti au întrat *maniere birocratice sterpe; în locul atmosferei curate de idealuri şi credinţe tari s'a înstăpănit în biserică un duh materialist, ucigător de conştiinţe, un detestabil spirit speculativ*. În centrele noastre bisericeşti, singurile focare pentru luminarea clerului, s'au încetăţenit felurile moravuri bizantine, iar tronurile arhiericeşti ne apar încunjurate cu un văl de obscurantism oriental, străin de spiritul evanghelic şi de fizionomia sufletească a poporului nostru. Cu privire la îngrijirile de sucrescenţă, de așa numita generație de mâne, ce să zicem? Aproape pretutindena cele mai triste perspective“...

Dacă este adevărat că Şaguna ca un ierarh iubitor de lumină şi de progres a ştiut să înalte strălucirea scaunului său arhieresc, împresurându-l cu o frumoasă cunună de sfetnici luminaţi — în schimb însă nici succesurilor lui nu li se poate aduce învinuirea, că s'ar fi desinteresat cu totul de sucrescenţa necesară pentru conducerea bisericii. Dimpotrivă şi despre ei se poate arăta, că s'au îngrijit într-o măsură oarecare să-şi pregătească succesori dintre aceia, pe cari dânsii i-au sfătuit să îmbrace rasa monahală şi i-au înălţat mai târziu din treaptă în treaptă, ca să poată avea biserica vie prilej a le cunoaşte însuşirile şi a cumpăni, cam ce roade ar putea să aştepte dela o eventuală cârmuire arhierescă a lor. Acum, dacă aceste însuşiri, cunoscute tuturor celor cari se interesează de soarta bisericii, nu ar fi tocmai însuşirile unor oameni de cultură şi de progres, ci ale unor oameni de afaceri sau ale unor birocrati de *calibru îngust* — sau dacă se constată despre ei că nu reprezintă „un *capital sufletesc*, pe care să-l investească în ogorul bisericii, această împrejurare nu trebuie să descurajeze prea mult, pe oamenii iubitori de biserică“, ci lăsând pe ceice ar dori să urce scaunul metropolitan, fără merite şi fără nici o vrednicie, să rămână şi în viitor la afacerile lor mărunte sau lângă protocolul lor de înţelepciuni birocratice, să se caute adevăraţii oameni de valoare, despre cari ştie şi autorul „iubitor de biserică“ că s'ar putea găsi, căci din sânul poporului nostru „pe lângă

toată urgia vremurilor, au odrăslit atâţia bărbaţi de o necontestată valoare istorică“...

Dacă ar fi adevărat că în centrele noastre episcopiceşti, cari în împrejurări normale au fost considerate şi ca nişte *pepiniere de viitori vlădici*, s'ar găsi în timpul de faţă atât de lipsite de oameni luminaţi, dacă singura mănăstire este impopulată de analfabeţi şi dacă în tagma călugărească de azi nu ar străluci nici o lumină, — precum de fapt nici nu se prea simte licărind — chiar şi în aceste grave cazuri ipotetice îi rămâne congresului electoral totuşi posibilitatea de a pune în fruntea metropoliei un om vrednic şi luminat. Căci textul canoanelor nu ţarmureşte, ca episcopii şi mitropolitii să fie aleşi *exclusiv* din sânul tagmei călugăreşti. Adevărat că tradiţia bisericească s'a desvoltat în acest senz. Dar nici cazurile contrare nu lipsesc din trecut bisericii. La 857 a putut să urce chiar scaunul patriarhal un laic „şeful gardei“. Focie cel mult stimat pentru talentele sale şi înalta sa erudiţie. Acesta după alegere în timp de 5 zile fu trecut prin toate treptele ierarhice. Poate ar fi necesară energia şi erudiţia înaltă a unui astfel de principe bisericesc, dacă ar putea fi în chip serios vorba de realizarea desideratelor fixate din partea autorului din „Revista Teologică“ faţă de viitorul metropolit prin aceste cuvinte categorice:

„Să purifice atmosfera morală din biserică, izgonind duhul mamonei şi reîntronând spiritul credinţelor tari, al convingerilor drepte, al atitudinilor cinstite, al moravurilor severe şi puritane. Să selecţioneze valorile, aşezând pe fiecare la locul ei. Şi mai ales să se îngrijească serios de recrutarea şi formarea clerului superior de mâne, chemat să aducă în interiorul bisericii o pulsaţie de viaţă sufletească, potrivită trebuinţelor obşteşti şi exigenţelor vremii.“

Contele Tissa în comitatul Maramurăş şi Bistriţa-Năsăud. Din Budapesta se comunică în mod oficial:

Contele Tissa, însoţit de secretarul său Latinovits Andre, a plecat în comitatul Maramurăş şi Bistriţa-Năsăud.

În ajunul congresului.

Din raportul consistorului plenar care va fi prezentat congresului naţional bisericesc, mai reţinem partea care se referă la doleanţele noastre pe terenul şcolar:

În afacerea de controversă pricinuită prin ordinul ministerial de datul 23 Octomvrie 1908, Nr. 106276, în privinţa *limbei de catehizare a elevilor aparţinători bisericii noastre ortodoxe române din şcolile şi institutele de învăţământ cari nu aparţin jurisdicţiei bisericii*, din partea Consistorului mitropolitan, aflându-se, că la remonstraţiunile înaintate din nou la înaltul guvern nu urmează nici o rezoluţie, cu datul 3 Ianuarie 1914, Nr. 476,913 M., a fost înaintată o nouă reprezentaţiune la Domnul Ministru de culte şi instrucţiune publică, în care s'a solicitat rezolvirea remonstraţiunilor bisericii noastre în această afacere de mare importanţă.

La acest urzorie a urmat în 25 Aprilie 1914, Nr. 1797/914 Pres., rezoluţia actualului Domn Ministru de culte şi instrucţiune publică, prin care ridicând din valoare ordinul jignitor şi vătămător al antecessorului său de datul 23 Octomvrie 1908, Nr. 106276, pe temeiul nexului strâns între catehizare şi viaţa sufletească, se declară învoit, ca catehizarea elevilor şi propunerea religiei la toate şcolile şi institutele de învăţământ din patrie să se ţină şi să se facă în limba maternă a aceluia. Această dispoziţie prin un ordin ulterior a fost extinsă şi asupra şcolilor de repeţiţie.

Faţă de rezoluţia principală indicată mai sus a Domnului Ministru de culte şi instrucţiune publică, Consistorul mitropolitan întrunit în şedinţă plenară la 20 August (2 Septemvrie) 1914 a luat următorul concluz:

„Acest Consistor mitropolitan, luând act de rezoluţia ministerială, şi faţă de aceasta, în deplin acord cu concluziunile anterioare, enunţă că dreptul a delibera asupra limbei de catehizare şi propunere a religiei pentru elevii bisericii noastre gr.-or. române din mitropolie este exclusiv al bisericii, chemată şi îndreptăţită a providea catehizarea, şi în virtutea acestui drept declară din nou, că catehizarea şi propunerea religiei elevilor bisericii noastre dela institutele de învăţământ de orice categorie, este admisibilă numai în limba rituală a bisericii.“

După ce am primit unele declaraţiuni din partea înaltului guvern, că s'ar face pregătiri pentru *revizuirea legilor şcolare* şi chiar punându-se în vedere modificarea favorabilă a legilor şcolare, așa aflând timpul potrivit faţă de legea şcolară, articolul XXVII 1907, pe temeiul datelor şi materialului transpus din senatul şcolar, din partea Consistorului mitropolitan sub Nr. 295 914 M., în aumele bisericii ortodoxe române din patrie s'a înaintat către Domnul Ministru de culte şi instrucţiune publică o reprezentaţiune, în care arătând în detaliu şi motivat toate dispoziţiile jignitoare şi vătămătoare a legii

şcolare sus citate, s'a cerut cu insistenţă ridicarea din valoare şi schimbarea favorabilă a aceluia.

De sine înţeles, că după izbucnirea războiului actual fiind restrânsă funcţiunea organelor şi autorităţilor de stat precum şi a parlamentului, la această reprezentaţiune a bisericii noastre n'a putut încă urma nici o rezoluţiune, ceace se poate aştepta numai după restabilirea păcii şi după organele statului şi parlamentul își vor putea reincepe funcţiunea normală şi regulată.

Operaţiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 25 Iulie

Câmpul de operaţiuni dela vest.

După atacul englez eşuat în 22 Iulie, forţele anglo-franceze la nord dela *Somme* au fost eri concentrate pe frontul *Pozières-Maurepas*, pentru lovitura decisivă. Aceasta însă a eşuat din nou, parte deja în focul nostru, iar în unele locuri în lupte crâncene de apropiere așa d. ex. la sud dela *Pozières* în păduricea *Foureaux*, la *Longueval* și la *Guillemont*. Grenadirii din Brandenburg și vitejii Saxoni din Regimentul 104 de rezervă s-au distins din nou în mod strălucit. Totodată Francezii au îndreptat la asalt, la sud dela *Somme*, forțe puternice în regiunea *Estrées-Soyecourt*. Asaltul a câștigat transitoriu teren numai la sud dela *Estrées*, altcum a fost sdrobit cu cele mai grele pierderi sângeroase pentru dușman.

În regiunea râului *Maas* s-a dat din când în când o luptă mai violentă de artilerie. La dreapta dela râu s-au dat lupte neînsemnate cu granate de mână, iar la dreapta dela râu dușmanul și-a repetat de mai multe ori încercările sale de recucerire pe coasta „*Froid de Terre*“. El a fost respins în foc concentrat. La nord dela *Balschweiler* (în *Alsacia*) o patrulă de a noastră a adus din poziția franceză 30 prizonieri.

Sub-locotenentul Baldamus a împuşcat un biplan francez la sud-ost dela *Binarville* scoțând astfel din luptă pe al 4-lea dușman al său.

La est și sud-est.

Ieșiri ale unor detașamente mai slabe rusești la sud-est dela *Riga* și patrulă pe *Düna*, au fost respinse. La grupul de armată al generalului Linsingen atacuri dușmane pe frontul *Stonewka* la sud

Doina.

Din culmea munților de brazi
Pe-al sării calm și mulcom vânt
Pornească mirezme, șoapte, zvon
Ce se'nfiripă 'n tainic cânt.

Ear vântul cel hoinar le prinde,
El spune apelor și-o ngână
Al codrilor mii cântăreji,
Și-o 'nvață bacii dela stână.

Ear seara când coboară 'n sat,
O cântă unu 'n șezătoare,
O 'nvață fete și feciori
Și dintr'un sat într'altul zboară.

O cântă 'n fluier ciobănașul,
În dulci cuvinte-o 'mbracă dorul,
O 'ngână mama 'ncetșor
Când lin își leagăna odorul.

Și după lungă pribegie
Mai intristată vine-acasă,
Și salba ce și-a înșirat-o
Din lacrimi, o fac mai frumoasă.

Plecase fragedă, smerită,
În zestre azi e mai bogată

Căci unu i-a dat lacrimi, doruri,
Ear alții inima lor toată.

Bistrița. Emil A. Chiffa.

O renaștere morală.

După cum într'un anumit timp, când omenirea ajunsese la o saturație a unui fel de-a înțelege frumusețea, s-au trezit concepțiunile antice în artă — fenomen ce a luat numele de *Renaștere* — tot astfel se simt în vremea noastră zorii unei alte morale, unei alte concepțiuni etice. Sântem în pragul, dacă nu chiar în plină operă, de *Renaștere morală*. Modul cum au înțeles aproape toate neamurile de a se jertfi pentru o idee, dovedește o purificare a sufletelor, o nouă mentalitate europeană ce se formează.

Noua morală socială pleacă de la convingerea că nu poate fi adevărată virtute și adevărat civism decât atunci când interesele personale sânt înăbușite în sufletele fiecăruia din noi de *interesele generale*, când, cu alte cuvinte, se ajunge la o *dominațiune morală a-*

supra nouă înșine. Vechea poruncă socratică: „Cunoaște-te pe tine însuși“, se transplantează în morală. Porunca ia forma: „Stăpânește-te și învinge-te pe tine însuși“. Și numai atunci când cetățenii vor ajunge să uite de interesele lor pentru cele ale Statului, Statul va fi cu adevărat triumfător în concurența cu altele, și bine consolidat.

Este curios, însă, că nevoia unei *Renașteri morale* și necesitatea introducerii unei morale sociale întemeiate pe abnegație, se propagă în Franța, unde sânt destul de puține cazuri de egoism, de scepticism, și de lipsă de patriotism. Astfel naționalistul francez Urbain Cohier scrie:

Teama noastră este că victoria (dacă va fi) contra Germaniei, va rămâne sterilă sau că ne va lăsa foarte mult slăbiți dacă nu vom obține și o mare victorie asupra noastră înșine, asupra slăbiciunilor și defectelor noastre de eri, asupra mândriei nejustificate, asupra egoismului, asupra fusesului scepticism ce-l privim ca o eleganță și care este o lasitate.

Mărimea Franței, puterea ei politică în lume și avântul său economic, pacea sa internă și desvoltarea în toate

sensurile vor depinde de un unic fenomen care este un fenomen de ordin moral: voia bine hotărâtă a Francezilor de a face să domine în orice conflict interesul general asupra interesului particular.

Nu în discursuri, în opere academice; nici chiar numai în legi cari statornicesc principiul și prin ale căror largi spărturi lasă să treacă nenumerabile excepțiuni; dar în toate actele vieții publice și în toate gesturile vieții private și în toate gândurile vieții intime.

Nu mai această *auto-introspecție morală*; numai acest control permanent al fiecărui fapt mărunț al nostru, poate aduce triumful altruismului, și progresul social. Vorbele nu ajung, trebuie fapte.

„Contribuabilul care fraudează contribuțiile directe, sau înregistrarea sau vama; funcționarul care face prevaricațiuni prin ambiție sau prin venalitate; judecătorul care se îndoiește sub o influență; deputatul care susține o cerere nedreaptă și alegătorul care se vinde; cel ce se ascunde de serviciul militar, toți recunosc și proclamă dominațiunea teoretică a interesului general. Dar ei pretind că mizerabilul lor in-

teres particular, poate fără inconvenient, să fie el mai întâi satisfăcut“.

Și publicistul francez adaugă cu multă dreptate:

„O mică gaură nu compromite soliditatea zidului. Nu. Dar milioanele de mici găurele, fac să cadă tot edificiul“.

Reacțiunea contra intereselor personale și egoiste se impune în timpul nostru care cere dela om atâta abnegație și atât eroism.

La noi în țară regretatul om de stat *Dimitrie Sturdza* vorbea adesea despre nevoia de a cuceri și *Plevna internă*, pe lângă cea din afară. Cuvintele sale erau simbolice: Ele voiau să arate că într'o țară nu este de ajuns numai să trăiască curentele fericite pentru o independență externă, dar și un curent de purificare internă, de moralizare lăuntrică.

Interesele generale trebuie să aibă predominanță în organizația socială, căci numai în măsura jertfelor individuale se poate înfăptui o operă durabilă socială. Legenda meșterului Manole este o apologie. Numai prin durerile și jertfele personale, marile opere se înalță, curate, nobile și eterne.

București, Iulie 1916.

dela Berestecko, au ajuns, pe o lățime mică, până în linia cea mai din față de apărare. La vest dela Burkanow un avion rusesc a fost împușcat în luptă aeriană.

Câmpul de operațiuni din Balcani.
Nimic nou.

Situația operațiilor militare.

Ofensiva anglo-franceză. — Situația în sectorul Nistrului. — Rușii pe frontul Riga.

„Daily News“ comunică din cartierul general englez cu data de 24 Iulie:

S'a constatat că în dreapta * dela Pozieres obstacolele germane de sărmă n'au putut fi îndeajuns distruse de focul de artilerie. În urma acestui fapt progresele Englezilor au fost oprite prin focul vehement al mitralierelor.

Din Amsterdam se comunică:

Statul major francez este nemulțumit cu puținele progrese făcute de englezi. Neînsemnatul câștig de teren dispăre în fața jertfelor colosale. Franța nu poate proceda cu materialul său de oameni ca Englezii și Rușii. Cu toate eforturile enorme pe frontul anglo-francez, Germanii nu cedează nici un paș la Verdun. Dacă aliații Franței voiesc să dea un ajutor real, trebuie să atace cu o putere de zece-ori mai mare.

Correspondentul din Petersburg al ziarului parisiian „Journal“ explică pauzarea operațiilor lui Brussilow contra armatei lui Bothmer prin esușurile din sectorul Nistrului. Trupelor rusești li s-a oprit ori-ce manevrare în apropierea râului. Infanteria nu poate întreprinde nici o înaintare în teritoriul mocirlos. Înainte de 2-3 săptămâni nu se poate aștepta o înaintare la aripa stângă rusească din cauza esușurilor.

* Ziarul „Humanite“ comunică din Petersburg:

Pe frontul rusesc se luptă alături de Germanii soldați bulgari. Rapoartele neutralilor vorbesc de o înfrângere grea a Rușilor față de Hindenburg, a cărei urmări nu se pot încă prevedea. Perderile rusești au fost mai mari ca ori-când, iar succesul obținut e zero. Se spune, că ofensiva rusă pe frontul Riga s-a făcut pentru a veni în ajutorul orașelor Riga și Dünaburg, care se pot menține numai cu anevoie în contra atacurilor Germane.

Cheltuielile de război ale Angliei. După comunicări făcute de primul-ministru Asquith în camera comunelor cheltuielile de război ale Angliei se urcă până acum la 90 miliarde coroane.

Retragerea lui Sasonow. Cu privire la retragerea lui Sasonow se comunică din Viena următoarele:

Convenția cu Japonia a trebuit să se încheie. Sasonow a trebuit s'o semneze și astfel și-a subscris sentința de moarte, căci convenția este din cale afară nefavorabilă pentru Rusia. Înăsprirea raporturilor cu Suedia a contribuit deasemenea la retragerea lui Sasonow, deoarece la Petersburg sunt convingși, că Suedia e hotărâtă să-și apere neutralitatea cu arma în mână. La aceste a mai contribuit și faptul, că Sasonow s'a prea angajat cu Englezii. Urmașul său, Stürmer, va urma o politică ceva mai rusească, deoarece nu e legat nici față de Anglia și nici în chestia strămtorilor.

Ententa a anectat Epirul. „Corriere dela Sera“ comunică din Atena: O telegramă din Corița anunță, că ententa a anectat în mod provizor partea de nord a Epirului. În Corița s'ar fi așezat un funcționar de legăție, trimis de ministerul sârb.

Soldați!!!

Cumpărați „Cartea Soldatului II“, cea mai potrivită carte de citire n zilele aceste.

Se poate comanda la **Tipografia A. Mureșianu Branisce & Comp. în Brașov (Brassó),** pentru 40 fileri + 5 fileri porto.

Zece bucăți, trimise recomandat, din „Cartea Soldatului II“ costă numai 4 coroane.

Japonia și războiul.

Correspondentul de război Weber a vorbit cu un ofițer japonez făcut prizonier pe frontul de vest. Chiar dacă s-ar judeca spusele lui în mod sceptic, după cum de obicei se face în ce privește spusele prizonierilor, — totuși spusele japonezului pot fi utilizate, însă cu precauțiunea cuvenită, așa că din aceste spuse tot rămâne ceva de crezut.

Ofițerul în chestiune a declarat, că compatrioții lui pleacă pe frontul european cu multă neplăcere, ei luptă de silă alături de Rusia, căci nu sunt mânăți la acesta de sentimente. Atrocitățile comise de ruși în războiul ruso-japonez nu au fost încă uitate și ura față de ruși predomină și acum încă în sufletele japoneze.

Când s-a aflat despre declarația de război față de Germania, ofițerul se afla la Cingtau. Știrea, că Japonia a declarat război Germaniei a fost primită de poporul japonez cu multă amărăciune, care și-a manifestat simpatiile pentru Germanii în mod franc. Lucrurile au mers până acolo, încât s-au făcut Germanilor din Japonia chiar ovațiuni. Japoniezii admiră vitejia germană, care a făcut asupra lor o impresie adâncă.

Printre partidele politice japoneze există o opoziție pe față, care accentuează mereu avertismentul său față de Rusia și agită împotriva furniturilor de munițiuni pentru înțelegere. Demisia lui Okuma a fost pricinuită de fapt, de atitudinea acestei opoziții.

Impăratul Japoniei este un filogerman sincer și numai împărăteasa nutrește simpatii pentru Quadruplă.

Opoziția a împiedecat eventuale noi transporturi de trupe în Europa și, cu toate că Rusia a oferit Japoniei avantagii economice și militare în Asia Orientală, convenția ruso-japoneză va rămâne în ființă după războiul numai pentru scurtă durată.

Aspirațiunile japoneze se extind și asupra Americii, din care cauză opoziția japoneză cere, ca arma japoneză să nu fie slăbită în avantajul Rusiei.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 25 Iulie.

În nordul monarhiei.

La sud dela Nistru, la vest dela Obertyn a eșuat eri un atac în focul nostru. Ieșiri rusești de recunoaștere au fost respinse la sud-ost dela Lovaczewka, altcum ziua a trecut în liniște. De azi-dimineață începând se desfășură lupte la sud dela Berestecko.

La granițele italiene.

La sud dela valea Sugana dușmanul a îndreptat din nou eșiri repetite. Înainte de amiazi infanterie puternică italiană a atacat de trei ori din regiunea Cima Maora, dar în fiecare rând a fost săngeros respinsă în luptă piept la piept. În regiunea Monte Zebio a urmat după amiazi un nou atac puternic. Dușmanului i-a succedat să pătrundă în un tranșeu de-al nostru, dar a fost din nou alungat. În acest sector de regiune Italianii au atacat din nou, cu trupe proaspete, odihnite, corpul de armată din Graz. Ținuta neasemănat de vitează a trupelor acestui corp deja în luptele trecute, a zădărnicit ori-ce efortare a dușmanului. Focul artileriei s-a potențat cu ocazia atacurilor la o violență neobicinuită, dar toate au fost înzadar. Pierderile dușmanului sunt zi de zi extraordinar de grele.

La șirul de munți Stillser atacul unei compăunii de alpini a fost respins pe piscul Nagler. Pe înălțimile la sud-ost dela Borgo au eșuat două atacuri nocturne italiene. În regiunea pasului Rolle activitatea războinică a mai slăbit în urma nesucceselor din zilele ultime ale Italianilor. Pe frontul dela Isonzo a fost îndreptat un foc foarte greu de artilerie contra Santei Lucia și a șanțului de pod la sud dela Podgora. Atacuri dușmane contra pozițiilor noastre de pe coasta Monfalcone, au fost respinse.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Situația e neschimbată.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Episcopul Dr. Demetriu Radu

despre eroismul soldaților români

In n-rul 167 al ziarului „Nagyvára“ cetim următoarele:

Ziarele rusofile din România găsesc de-un timp încoace o deosebită plăcere în a înegri pe Românii, cari luptă în armata monarhiei. Exemplul cel mai bătător la ochi a fost mai pe urmă minciuna, pe care un ziar rusofil din București o răspândește ca să o știe toată lumea, că adevărat 40,000 Români s'ar fi predat dușmanului pe frontul din nord. Președintele partidului național român d-l Teodor Mihalji, a înfierat imediat (într-un interviu acordat ziarului „Az Est“) cu energie această înzultă, precum a făcut-o aceasta de nenumărate ori și comandamentul armatei, arătând ce brav știu Românii din patrie să-și îndeplinească cu arma în mână datoria întru apărarea patriei.

Correspondentul ziarului nostru a avut în această chestia o convorbire cu episcopul Dr. Demetriu Radu, care e unul din cei mai eminenți conducători bisericești ai Românilor din patrie. Episcopul Radu a făcut și el astfel de declarațiuni, cari cu siguranță vor face cea mai bună impresie în întreaga opinie publică patriotică:

— Munca aceasta răutăcioasă a ziarelor rusofile din România — a zis episcopul — de a înegri pe Românii din patrie, fără doar și poate nu a rămas neobservată nici de mine. Și cu câtă consternație am cetit aceste înzulte, cu atât mai mare recunoștință îi datorim comandamentului armatei, care imediat a înfierat oficiosele aceste minciuni, punând în lumină corăspunzătoare adevărului ținuta patriotică a Românilor din Ungaria în apărarea patriei. Ca să arăt ce înzultă îndrăznească e această știre publicată de ziarele rusofile, vă pot da și eu o dovadă.

Zicând acestea episcopul ceti o epistolă ce-i sosise de curând de pe câmpul de luptă dela nord, dela un general de divizie, de care îl leagă o caldă preținie. Iată textul acestei interesante epistole, scrise din pragul celor mai crâncene lupte:

„Dușmanul, care e în o mare preponderanță, atacă linia noastră cu un foc îngrozitor de tunuri, jertfind într-o măsură nemai esperiată până acumă vieții omenești. Marile încordări însă și risipa fără de cruțare în oameni au fost până acum fără succes. Trupele mele cu o forță supraomenească, ca leii, resping atacurile crâncene ale dușmanului. Să Te umple cu o nobilă mândrie comunicarea mea, care și mie îmi face o bucurie nețărârită, și adevărat, că în șirul trupelor mele ce luptă vitejește, cea mai vitează, cea mai mult demnă de recunoștință și cea mai eximă-piară ținută e dovedesc regimintele mele constătătoare d'n Români. Un regiment de infanterie din Ardeal de pildă a înțut cu eroism frontul nostru vechiu față cu șapte atacuri ucigătoare, cari au urmat unul după altul“.

— Generalul îmi mai scrie, că luptele încă nu s-au terminat, dar sunt toate speranțele, că ele se vor termina cu învingere, cu glorie.

Epistola se termină cu cuvintele:

Cere și Tu, iubite pretine, ajutorul și binecuvântarea lui D-zeu pentru aceasta!

Episcopul ceti cu o bucurie vizibilă epistola și accentuă în fața corespondentului nostru:

— Ceea-ce se spune în această epistolă, nu mă surprinde, căci doar nu am așteptat și peste tot noi ca conducători ai Românilor nu am putut aștepta altceva din partea patriotăsmului și eroismului soldaților români din Ungaria. Cu satisfacție luăm act, că nici nu ne-am înșelat în așteptările noastre. Ceea-ce privește însă sfârșitul epistolei: în adevăr, rog cu căldură pe Atotputernicul să îndeplinească dorința supremă a d-lui general și a noastră a tuturor: să ne dea cât mai curând o învingere definitivă și glorie armelor noastre.

Dați mici contribuiri anuale pentru Orfelinatul Uniunii femeilor rom. din Ungaria.

Contribuiri sunt a se trimite președintei „Uniunii“ d-nei Maria B. Baiulescu Brașov.

—x—

Ajutorul de război.

Din cercurile învățătoresți. — În atențiunea Prea v. Consistor Archidiecezan.

Ni se scrie:

Cetisem mai zilele trecute prim-articolul din „Gazeta Tr.“, care conține juste plângeri ale unui domn preot asupra faptului, că onorata preoțiime nu primește ajutor de război ca ceilalți funcționari publici în aceste vremuri de o scumpete ne mai pomenită.

Totășa am pățit și noi puținii învățători români confesionali, ale căror salariu nu sunt întregite de la stat. Am fost lăsați afară anul trecut când s-au votat 400 cor. tuturor învățătorilor români confesionali cu întregirea salariului dela Stat și am fost lăsați în „plata Sfântului“ și acum în sesiunea trecută, când celorlalți li s-a votat din nou 600 cor. ajutor de război.

Evident deci, că la împărțirea numărului ajutor s-a făcut deosebire între unii și ceilalți învățători, pe când, la împlinirea datorințelor, și între munca ce o prestează învățătorii ajutați de stat și a noastră, a celor oropsiți, nu e deosebire.

Și noi, cei ațți, ne vârsăm sângele și jertfim avutul nostru pentru patrie. Și de la noi, cei rămași acasă se cere activitate pe toate terenele pentru binele patriei. Și noi am contribuit după modestele noastre puteri la împrumutul de război, și noi am sărit în ajutorul „Crucei Roșii“, și noi am contribuit la toate colectele lansate pentru ajutorarea armatei. Apoi legea din 1907 ne-a decretat și pe noi funcționari publici.

Întreb: Oare suficiență e motivarea, că salariile noastre nu sunt „întregite“ de la stat: ca să fim excepționali când statul sare într'ajutorul tuturor funcționarilor săi în această scumpete anormală?

Întreb: Ce-am păcătuit noi, Doamne, cești căți-va învățători de suntem tratați așa vitreg?

Cum de nu s'a gândit nime, să ne ia și partea noastră? Unde ne sunt deputații noștri, când se trece în cameră peste astfel de chestii?

Nu-i vorba, suntem deprinși noi cu sărăcia, suntem deprinși să ne purtăm cu resignare soartea, suntem deprinși să stăm neclintii în fața durerii și a necărilor de tot soiul, dar fie-ne permis a ne exprima mâhnirea și regretul, când ne vedem desconsiderați, când ne vedem „fii nimănuși“ la împărțirea vre-unui favor și „la ord nui tuturor“ când e vorba de datorințe, de muncă și de jertfe.

Cele premerse mă îndeamnă să rog cu profund respect pe Preavenatul nostru Consistor Archidiecezan, să intervină la Domnul Ministru, sau să ordone comitetelor parohiale, să primim și noi numitele ajutoare, căci, a avea, sau nu avea 1000 cor. în vremurile grele ce le trăim, firește, nu-i tot una, cum se pretinde, ca una să fim cu toții în munca și jertfa pentru patria iubită, pentru neamul, biserica și școala noastră.

Satulung, la 12 Iulie 1916.

Vasilie Ivan
inv. dir.

ȘTIRI.

— 26 Iulie n. 1916.

„Liga pentru Patrie și Tron“. Din București ni se scrie: În sala a doua a terasei Otetelișanu s'a întrunit Sâmbătă seara un mare număr de ofițeri de rezervă, sub presidenția d-lui general Mustățel Alexandru, cari s-au ocupat cu chestiunea atacurilor la adresa armatei și a Coroanei. D. locot. Const. Dumitrescu a ținut o cuvântare prin care a înfierat presa, care atacă coroana și armata, care în acest timp are nevoe mai mult ca ori când să fie înconjurată de dragoste și devotamentul nostru. Cu această ocaziune a fost constituită „Liga pentru Patrie și Tron“ a ofițerilor de rezervă cu scopul de a lupta prin publicitate și întruniri contra defaimatorilor dinastiei.

Din această întrunire s'a trimis Regelui Ferdinand la Sinaia următoarea telegramă:

Corpul ofițeresc de rezervă al armatei române constituit în „Liga pentru Patrie și Tron“, gardă credincioasă acestor două principii fundamentale ale existenței României pe care o dorim mare și puternică, prezintă Coroanei și Dinastiei respectoasele sale omagii protestând contra atacurilor care s-au adus contra principiului monarhic și militar, precum și asigurarea sentimentelor sale de credință către Patrie, pe altarul căreia e pregătit să se sacrifice pen-

tru fericirea și preamărirea neamului, când ceasul cel mare al României va suna chemându-ne la sacrificiu sub Înaltul Comandament al Majestății Voastre.

„Liga pentru Patrie și Tron“.

—x—

Familia regelă română la Sinaia. Din București se anunță: Toată familia regală se află acum la Sinaia, unde va sta vre-o 10 zile. În timpul șederei familiei regale în localitate audiențele vor fi suspendate.

—x—

Producțiunea de locomotive a Germaniei. Fabricile germane de locomotive au liferat în primul semestru al anului 1916 cifra record de aproximativ 2000 locomotive pentru trenurile expres sau marile trezuri de mărfuri, reprezentând o valoare de 220 milioane mărci.

—x—

Misiune japoneză la Roma. Alaltăieri a sosit la Roma misiunea japoneză, care a luat parte la conferința economică a Aliaților la Londra.

—x—

Împrumut colectiv al aliaților de 20 miliarde. Din Roma se comunică: Se asigură că în conferința Aliaților de curând ținută la Londra s'a hotărât emiterea unui împrumut colectiv de 20 miliarde, care sub garanția Quadruplei va fi plasat mai cu seamă în Statele Unite.

—x—

Prinți tureci în Germania. Prinții tunci Abbas-Halim și Osman Ferad au sosit la Breslau, pentru a studia bazele administrației prusiene. În acest scop au fost repartizați la consiliile județene din Silesia. Abbas Halim a plecat la Militich, Osman Ferad rămâne încă în Breslau și se va duce pentru câteva zile în Silesia superioară, unde va fi ocupat la consiliul județean din Beuthen.

—x—

Mulțămii. Subscrisul, în numele corpului învățătoresc al școalei centrale primare gr.-or. rom. de băieți și fetițe din loc, esprim și pe această cale caldă mulțămii Familiei Petu, care a contribuit din incidentul trist al recerții la cele eterne a bunicei Paraschiva Pascu cu suma de 10 coroane, precum și d-lui Gherasim Popa, inv. în Cristian, care a contribuit în amintirea iubitei sale soții Paraschiva Popa n. Rucărean cu 5 cor. la fondul „Dr. Petru Span“. Aurel Popovici, cass. fondului.

—x—

Intervenția lui Wilson pentru reducerea osândei lui Casement. Se anunță din Washington: Senatorul O-gorman a rugat pe Wilson, ca ambasadorul american din Londra să intervină ca pedeapsa cu moarte a lui Casement să fie comutată într'o pedeapsă mai mică. Wilson a răspuns că va face demersul necesar.

—x—

O licitație sistață. Oficiul de dare al orașului ne anunță, că licitația a 400 oi, anunțată pe ziua de 28 Iulie a. c. pe locul de exerciții militare, nu se mai ține.

—x—

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

În numele Reuniunii femeilor rom. din Hunedoara și jur. Deva Colecta Dșoarei Lucia Hosszu, în sumă de 77 cor. 60 fil. făcând următorii membrii ajutători pe anul 1916:

Câte 10 cor. Aurelia Dr. Hosszu soție de avocat.

Câte 4 cor. Miți Dr. Almășescu soție de avocat.

Câte 2 cor. 40 fil. Alexandru Hosszu stud. tech. Victor Hosszu stud. Dșoara Lucia Hosszu, Marioara Dr. Pop soție de adv. Rosa Igna inv. Vilma Bariți comerciantă, Olivia Dr. Dobre soție de protopop, Florica Botean soție de prof. Oma Dr. Cserey soție de medic. Lidi Szakács, Etelca Lugoșan, Lucreția de Costa Nicoară, Emilia Ardelean, Any Savu, Maria Petreu soție de preot, Leonidia Gheorghiu, Any Dr. Groza soție de adv. Asinefta Bobu soție de preot, Costică Gheorghiu elev de cl. IV elem., Le-nuța Gheorghiu elevă de cl. II elem. Elvira Dr. Tatari soție de adv. Tribun Almășescu inginer.

Au mai contribuit:
Câte 2 cor. Ioan Antal, Nicolae Lupu și X Y.

Se chitează cu cea mai adâncă mulțămii tuturor generoșilor contribuitori precum și zeloasei colectante Dșoarei Lucia Hosszu.

Maria B. Baiulescu.
președintă.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp
Redactor responsabil: Ioan Laca.